

Ympäristölautakunnan toimi- ja päätösvallan siirto ympäristöterveydenhuollon asioissa

VD/6605/00.01.01.02/2016

TL/KR/KHI

Vuoden 2021 alusta voimaan tulleen hallintosäännön 10 luvun 5 §:n mukaan ympäristölautakunta vastaa muun muassa kunnan terveydensuojelun tehtävistä, elintarvikevalvonnasta, kunnalle kuuluvasta tupakkalain valvonnasta ja lääkelain nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiä koskevasta valvonnasta. Lisäksi ympäristölautakunta vastaa eläinlääkintähuoltolain mukaisten kunnalle kuuluvien tehtävien, mukaan lukien eläinsuojelu-, eläntauti- ja sivutuotevalvonnan järjestämisestä ja eläinsuojelulain mukaisesti irrallaan tavattujen, talteen otettujen eläinten hoidon järjestämisestä. Hallintosäännön 10 luvun 14 §:n mukaan lautakunta voi siirtää toimivaltaa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Päätöksenteko- ja toimivaltaa on siirretty ympäristöterveydenhuollon viranhaltijoille edellisen kerran 27.2.2020 § 5.

Uusi elintarvikelaki (297/2021) on vahvistettu 9.4.2021 osana elintarvikelainsäädännön kokonaisuudistusta. Laki tuli voimaan valvonnan vuosivalvontamaksua lukuun ottamatta 21.4.2021. Elintarvikelain uudistuksen yhteydessä myös entisen elintarvikelain nojalla annetut keskeiset asetukset on uudistettu. Uudella elintarvikelailla selkeytetään elintarvikelainsäädäntöä ja vahvistetaan elintarvikevalvonnan riskiperusteisuutta ja vaikuttavuutta. Samalla selkeytetään lain suhdetta EU-lainsäädäntöön. Uusi elintarvikelaki ottaa huomioon myös viime vuosien muutokset elintarvikealalla. Merkittävä osa elintarviketoiminnasta ei ole enää sidottuna perinteiseen elintarvikehuoneistoon, vaan toimintaa harjoitetaan yhä useammin verkossa tai mobiilialustojen välityksellä. Tästä syystä valvonnan painopiste on laissa siirretty huoneistojen valvonnasta toiminnan valvontaan. Keskeiset muutokset uudessa elintarvikelaissa liittyvät maksuihin.

Elintarvikelakiin on lisätty elintarvikevalvonnan seuraamusmaksu. Valvontaviranomainen voi määrätä toimijalle 300 - 5 000 euron seuraamusmaksun muun muassa, jos toimija harjoittaa elintarviketoimintaa, jota ei ole rekisteröity tai hyväksytty lain edellyttämällä tavalla, ei noudata esimerkiksi laissa säädettyä vaatimusta omavalvonnasta tai markkinoi elintarvikkeita elintarvikemääräysten vastaisella tavalla. Rangaistusluonteisella hallinnollisella seuraamusmaksulla pyritään toisaalta ennaltaehkäisemään elintarvikesäännösten vastaista toimintaa ja toisaalta nopeasti ja tehokkaasti estämään sen jatkaminen. Seuraamusmaksun soveltamisen osalta odotetaan Ruokaviraston ohjeistusta, jotta seuraamusmaksut olisivat valtakunnallisesti yhtenäisiä. Päätösvalta seuraamusmaksun määrittämisestä esitetään siirrettäväksi 1. kaupungineläinlääkärille. Hänelle on jo aiemmin siirretty muun muassa oikeus antaa elintarvikelain mukaisia kieltoja ja määräyksiä lainsäädännön vastaisuuden poistamiseksi.

Uuden lain myötä kunta perii vuoden 2022 alusta alkaen suunnitelmallisen elintarvikevalvonnan piirissä olevilta valvontakohteilta vuosittain 150 euron valvonnan perusmaksun. Tämän lisäksi valvontakohteilta peritään edelleen toteutuneesta valvonnasta kuntien hyväksymät taksan mukaiset suoriteperusteiset maksut. Valvonnan perusmaksua ei peritä rekisteröidyiltä alkutuotantopaikoilta, kyläkaupoilta, yleishyödyllisiltä yhteisöiltä eikä toimijoilta, jotka harjoittavat pienimuotoista toimintaa EU-lainsäädännön nojalla annettujen kansallisen säännösten mukaisesti. Vuosivalvontamaksu huomioidaan tulevassa taksan päivityksessä.

Uusien asioiden lisäksi elintarvikelain pykälänumerointi on osin muuttunut ja pykälän tekstejä on muokattu. Toimivallan siirtoon on esitetty yhdenmukaisuuden vuoksi lisäys ilmoitusten, muun muassa nimisuojatuuksiin liittyvien ilmoitusten vastaanottamisesta ja käsittelemisestä. Lisäksi toimivaltaan

ehdotetaan lisättäväksi 57 §:n mukainen toimijan kustannuksella tehtävä tiedottaminen, mikäli toimija ei toteuta hänelle kuuluvaa ilmoitusvelvollisuutta kuluttajille esimerkiksi tilanteissa, joissa elintarvike tai elintarvikekontaktimateriaali tulee poistaa markkinoilta. Kyseisen pykälän mukainen päätösvalta markkinoilta poistamisen määrittämisestä on jo aiemmin siirretty 1. kaupungineläinlääkärille.

Muutosten vuoksi ympäristölautakunnan toimi- ja päätösvalan siirtoon on tarpeellista tehdä tarkistuksia elintarvikelain osalta. Uuden elintarvikelain 27 §:n mukaisesti lautakunta voi siirtää toimivaltaa edelleen viranhaltijalle myös 55-59 ja 67 §:ssä tarkoitettujen hallinnollisten pakkokeinojen osalta.

Muiden lakien osalta päätös- ja toimivallan siirtoihin ei esitetä muutoksia.

Ympäristölautakunta 11.5.2021 § 5

Apulaiskaupunginjohtajan vs. esitys:

- a) Vantaan kaupungin hallintosäännön 10 luvun 14 §:n nojalla päätetään siirtää toimivaltaa seuraavasti:

1. Tupakkalain (549/2016) mukainen toimivalta:

- 1) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija käsittelee vanhan tupakkalain nojalla vähittäismyyntiluvan saaneiden 48 §:n mukaiset ilmoitukset nikotiininesteiden vähittäismyyntistä ja toimittaa ilmoituksen tekijälle vastaanottoilmoituksen,
- 2) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija käsittelee 49 §:n mukaiset ilmoitukset tietojen muutoksista ja myynnin lopettamisesta ja ilmoittaa Valviralle luvan myöntämisestä ja peruuttamisesta, lupaa koskevista muutoksista, myyntirikkomuksista sekä myynnin lopettamisesta,
- 3) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija käsittelee 50 §:n mukaiset tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tukkumyyntistä tehtävät ilmoitukset, toimittaa ilmoituksen tekijälle vastaanottoilmoituksen ja ilmoittaa tukkumyyntistä Valviralle,
- 4) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija huolehtii 82 §:n mukaisten ilmoitusten tekemisestä toisille viranomaisille tupakointitilaan ja ulkona tupakointiin liittyvistä säännösten ja määräysten rikkomisesta,
- 5) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 86 §:n mukainen tarkastus- ja näytteenotto-oikeus,
- 6) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 87 §:n mukainen tiedonsaantioikeus,
- 7) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 88 §:n mukainen tietojen luovuttamisoikeus,
- 8) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 89 §:n mukainen oikeus saada virka-apua ja
- 9) 1. kaupungineläinlääkäri pitää 95 §:n mukaista rekisteriä elinkeinonharjoittajista.

2. Terveysuojelulain (763/1994) mukainen toimivalta:

- 1) terveydensuojelutarkastaja, terveysinsinööri tai kaupungineläinlääkäri käsittelee 15 §:n mukaisesti 13 ja 18 a §:n ilmoitukset uuden toiminnan aloittamisesta ja toiminnan olennaisesta muuttamisesta,
- 2) 1. kaupungineläinlääkäri päättää 18 §:n mukaisesti talousvettä toimittavan laitoksen toiminnan hyväksymisestä,
- 3) 1. kaupungineläinlääkäri hyväksyy 20 §:n mukaisen talousveden riskinarvioinnin ja antaa 20 §:n tarkoittamia määräyksiä,
- 4) epidemiaepäilyissä talousvettä valvova terveydensuojelutarkastaja tai muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija ryhtyy 20 a §:n mukaisiin toimenpiteisiin,
- 5) 1. kaupungineläinlääkäri, terveysinsinööri tai tarkastuksen tehnyt muu ympäristöterveydenhuollon

viranhaltija valvoo, noudatetaanko 26 §:ssä asetettuja terveydellisiä vaatimuksia ja antaa 27 § mukaiset velvoittavat määräykset asunnossa tai muussa oleskelutilassa esiintyvän terveyshaitan poistamiseksi tai rajoittamiseksi ja lisäksi 1. kaupungineläinlääkäri voi kieltää tai rajoittaa käyttämästä asuntoa tai oleskelutilaa tarkoitukseensa,

6) 1. kaupungineläinlääkäri kieltää 29 §:n perusteella käyttämästä uimarantaa, uimahallia, kylpylää, kuntoutus-, hieronta- ym. allasta,

7) 1. kaupungineläinlääkäri määrää tarvittaessa 30 §:n perusteella käymälän rakennettavaksi yleiselle alueelle,

8) kohteen valvoja tai muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija velvoittaa 31 § 1 momentin perusteella kiinteistön tai yleisen alueen omistajan tai haltijan ryhtymään toimenpiteisiin terveyshaittaa aiheuttavien vahinkoeläinten tai mikrobien hävittämiseksi, mutta laajempia alueita koskevista velvoitteista päättävät kuitenkin tuhoeläintorjuntaan erikoistunut terveydensuojelutarkastaja tai 1. kaupungineläinlääkäri, jotka voivat päättää myös 31 § 2 momentin mukaisista hävittämistoimenpiteistä,

9) terveydensuojelutarkastaja tai muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija ratkaisee TsL:n 42 §:n hautausmaita ja hautaamista sekä TsA:n 40-42 §:n mukaiset hautaamista ja ruumiin siirtämistä koskevat asiat,

10) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 44 §:n mukainen oikeus saada tietoja valvonnan suorittamiseksi,

11) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 45 §:n mukainen tarkastus-, näytteenotto- ja mittausoikeus,

12) 1. kaupungineläinlääkäri antaa 46 §:n tarkoittaman kirjallisen määräyksen yksityiselle kuuluvan asunnon tarkastamisesta, ja

13) 1. kaupungineläinlääkärillä on oikeus antaa 51 §:n 1 momentin mukaisia yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä.

3. Elintarvikelain (297/2021) mukainen toimivalta:

1) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai kaupungineläinlääkäri voi 7 § mukaisesti pyytää toimijasta Harmaan talouden selvitysyksiköstä annetun lain (1207/2010) 5 §:ssä tarkoitetun velvoitteidenhoitoselvityksen,

2) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai kaupungineläinlääkäri käsittelee 8 §:n ilmoituksen alkutuotannosta ja tallentaa tiedot alkutuotannon rekisteröinnistä ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tiedon- hallintajärjestelmään ja ilmoittaa toimijalle tietojen tallentamisesta,

3) 1. kaupungineläinlääkäri hyväksyy 9 §:n mukaisen itujen alkutuotantopaikan ennen sen toiminnan aloittamista tai toiminnan olennaista muuttamista,

4) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai kaupungineläinlääkäri käsittelee 10 §:n mukaisen ilmoituksen elintarvikehuoneistosta ja tallentaa tiedot elintarviketoiminnan rekisteröinnistä ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään ja ilmoittaa toimijalle tietojen tallentamisesta,

5) 1. kaupungineläinlääkäri tekee 11 §:n mukaisen päätöksen elintarvikehuoneiston hyväksymisestä ennen sen toiminnan aloittamista tai olennaista muuttamista ja asettaa päätöksessä tarvittavat ehdot vaarojen ehkäisemiseksi sekä tallentaa tiedot elintarviketoiminnan hyväksymisestä ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään ja ilmoittaa toimijalle tietojen tallentamisesta,

6) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai kaupungineläinlääkäri käsittelee 13 §:n mukaisen ilmoituksen kontaktimateriaalitoiminnasta ja tallentaa tiedot kontaktimateriaalitoiminnan rekisteröinnistä ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn toiminnanohjaus- ja tiedonhallintajärjestelmään ja ilmoittaa toimijalle tietojen tallentamisesta,

7) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 40 §:n mukainen tarkastus- ja läsnäolo-oikeus,

- 8) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 41 §:n mukainen näytteenotto-oikeus ja etäviestintälaitteiden välityksellä myytäväksi tarkoitettujen elintarvikkeiden ja elintarvikekontaktimateriaalien tilausoikeus,
- 9) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 43 §:n mukainen luovuttaa tiedonsaantioikeus,
- 10) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 44 §:n mukainen oikeus luovuttaa tietoja oma-aloitteisesti,
- 11) ympäristöterveydenhuollon viranhaltijalla on 45-46 §:n mukainen ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus,
- 12) epäiltäessä ruokamyrkytystä kohteen valvoja yhteistyössä ympäristöterveydenhuollon epidemiaryhmään määrätyn viranhaltijan kanssa selvittää 47 §:n mukaisesti ilmoituksen ruokamyrkytyksestä tai ruokamyrkytyspäilystä ja toimittaa tarpeelliset ilmoitukset ja selvitykset Ruokavirastolle ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle,
- 13) kaupungineläinlääkäri, valvontaeläinlääkäri tai tarvittaessa muu ympäristöterveydenhuollon viranhaltija toteuttaa 48 §:n mukaisesti tarvittavat toimenpiteet asian selvittämiseksi tarvittaessa yhteistyössä tartuntatautilaissa säädettyjen viranomaisten kanssa, jos elintarviketuotantoon käytettävien eläinten pitopaikassa esiintyy toistuvasti zoonooseja tai jos pitopaikan epäillään olevan tartuntalähde ihmisessä todetulle zoonoosille,
- 14) elintarviketarkastaja tai kaupungineläinlääkäri valvoo 51 §:n mukaisesti elintarvikkeiden ja elintarvikekontaktimateriaalien vientiä ja elintarviketarkastaja, kaupungineläinlääkäri tai valvontaeläinlääkäri antaa elintarvikkeiden elintarvikemääräysten mukaisuutta koskevia vientitodistuksia,
- 15) terveydensuojelutarkastaja, elintarviketarkastaja tai kaupungineläinlääkäri vastaanottaa 54 §:n mukaisesti nimisuojuotteita valmistavan toimijan ilmoituksen,
- 16) 1. kaupungineläinlääkäri voi määrätä elintarvikemääräysten vastaisuuden korjattavaksi 55 §:ssä säädetyllä tavalla,
- 17) 1. kaupungineläinlääkäri antaa 56 §:n mukaiset kiellot,
- 18) 1. kaupungineläinlääkäri voi 57 §:n mukaisesti määrätä poistamaan elintarvikkeen tai elintarvikekontaktimateriaalin markkinoilta ja tiedottaa siitä yleisesti toimijan kustannuksella, jos toimija ei noudata velvollisuuttaan ilmoittaa asiasta kuluttajalle.
- 19) 1. kaupungineläinlääkäri päättää 58 §:n mukaisesti elintarvikkeen haltuunotosta,
- 20) 1. kaupungineläinlääkäri päättää 59 § säädetyn mukaisesti elintarvikemääräysten vastaisen elintarvikkeen käytöstä ja hävittämisestä ja
- 21) 1. kaupungineläinlääkäri määrää toimijalle 67 § mukaisen seuraamusmaksun.

4. Ympäristöterveydenhuollon lausunnot ja ilmoittaminen esitutkintaviranomaiselle:

- 1) 1. kaupungineläinlääkäri antaa ympäristöterveydenhuollon lainsäädäntömuutoksiin liittyvät lausunnot muutoin kuin periaatteellisesti merkittävistä asioista ja
- 2) ympäristöterveydenhuollon viranhaltija ilmoittaa esitutkintaviranomaiselle ympäristöterveydenhuollon lainsäädännön vastaisesta toiminnasta.

b) todeta, että tämä päätös korvaa kokonaisuudessaan ympäristölautakunnan päätöksen 27.2.2020 § 5.

Päätös:

Päätettiin apulaiskaupunginjohtajan vs. esityksen mukaisesti.

Tämä pykälä tarkastettiin heti.

Liitteet:

- Ympäristölautakunnan toimi- ja päätösvallan siirto ympäristöterveydenhuollon asioissa (27.2.2020 § 5)

Vantaa

Täytäntöönpano: Ympäristökeskus

Muutoksenhakuohje: 1. Oikaisuvaatimus ympäristölautakunnalle

Lisätiedot:

Kirsi Hiltunen, puh. 040 7248590, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi